

BAUSSART, Elie (Couillet 16 december 1887 - Loverval 30 december 1965).

Was het jongste kind uit een talrijk gezin. Zowel zijn vader als grootvader was smid. Na drie jaar middelbare school kwam Baussart op een kantoor terecht. Hij stond zelf in voor zijn literaire en taalkundige vorming. Van 1909 tot 1954 was hij leraar aan het college van de paters jezuïeten te Charleroi. In deze regio werd Baussart met de sociale kwestie geconfronteerd en tussen 1906 en 1910 engageerde hij zich in de groep van de onafhankelijke christendemocraten die bij de daensistische stroming aanleunde (**Daensistische Beweging**). In 1914 richtte hij het syndicaat van de bedienden en reizigers van het bekken van Charleroi op. Samen met H. Dewez creëerde hij in de jaren 1950 het Institut de culture ouvrière; zijn sociaal engagement, zowel in geschrift als in daden, verdween nooit.

Baussarts Waalse engagement was eveneens totaal en wekt verbazing gezien zijn professionele omgeving onverschillig en zelfs vijandig stond tegenover de **Waalse Beweging**. De kunsttentoonstelling te Charleroi die Jules Destrée in 1911 organiseerde, openbaarde Baussart de rijkdom van het Waalse patrimonium. In 1914 gaf hij de aanzet tot het toekomstige Terre wallonne (1919-1940), waarmee hij een dubbel doel voor ogen had. Ten eerste wilde hij de Walen een verleden geven, hen het Waalse land leren kennen (de rijkdommen en gebreken van het verleden en het heden om de perspectieven voor de toekomst uit te zetten). Ten tweede wilde hij de katholieke wereld sensibiliseren voor de Waals-Vlaamse problematiek met het oog op de vorming

van een 'Waals blok' naar het voorbeeld van het 'Vlaamse blok', gevormd door de Drie Kraaiende Hanen, Frans van Cauwelaert, Camille Huysmans en Louis Franck.

In 1921 trad Baussart toe tot de Assemblée wallonne. Hij deelde het taalkundig ethnocentrisme dat bij de francofonen overheerste: de Franse taal is superieur aan het 'Vlaams'. Paradoxaal genoeg, want hij erkende in de V.B. de uiting van het volk en de rechtvaardigheid van zijn strijd en hij was voorstander van de oprichting van een Vlaamse universiteit met behoud van de Franstalige universiteit van Gent. Tegen het midden van de jaren 1920 trad een verdieping op van zijn regionalistische opvattingen; Baussart bevestigde dat Wallonië en Vlaanderen twee gebieden waren, gekenmerkt door een eigen taal en een eigen manier van reageren op gebeurtenissen, met een eigen manier zich ideeën eigen te maken en die in daden om te zetten. Als gevolg hiervan, en overtuigd van de culturele homogeniteit van elke regio, verliet Baussart de Assemblée wallonne en haar irreële droom van een Belgische eenheid gebaseerd op de Franse taal en cultuur. In 1930 vervoegde hij de Concentration wallonne en haar moeizame ontwerp voor de oprichting van een federale staat.

In het begin van de jaren 1930 maakte Baussart zich zorgen om de nationalistische fermenten in Vlaanderen en de invloedrijke aanwezigheid van de Belgische Boerenbond in Wallonië. In 1936, met de buitenlandse moeilijkheden en de autoritaire en nationalistische groei, verklaarde hij: *défendre la démocratie, c'est défendre la Wallonie et inversement*, waarbij hij erkende dat *immenses réserves démocratiques* in Vlaanderen aanwezig bleven.

Bij de bevrijding in 1944 was Baussart definitief gewonnen voor het federalisme en had hij zitting in het Comité central de Rénovation wallonne, in het Comité national de l'Union démocratique belge. Hij was lid van de redactieploeg van *Forces nouvelles* en werd in oktober 1945 gecoöpteerd bij het Comité permanent du Congrès national wallon, wat hij tot zijn dood zou blijven.

LITERATUUR: F. Bal, *La Terre wallonne catholique et régionaliste. 1919-1929*, UCL, onuitgegeven licentiaatsverhandeling, 1972; - W. Bal, *La faillite de 1830? Elie Baussart et le mouvement régionaliste*, 1973; - J. Neuville, *Adieu à la démocratie chrétienne? Elie Baussart et le mouvement ouvrier*, 1973; - J. Gérard-Libois, 'Comment être catholique, démocrate et Wallon', in *La Revue nouvelle*, nr. 3 (mars 1974), p. 315-318; - W. Bal, 'Elie Baussart', in *BN*, XXXIX, 1976, kol. 94-103; - D. Denuit, 'Elie Baussart et l'aventure de la Terre wallonne', in *L'Ethnie française* (janvier 1977), p. 22-28; - M. Libon, 'Raciner' les Wallons. *Elie Baussart*, 1993.

MICHELINE LIBON